

Sveriges framtida regionalisering

Anders Lidström
Umeå universitet

NAF Helsingfors
1 september 2016

Tidigare förslag om regionala indelningsreformer

- Länsindelningen härrör från 1634. Sista större justering 1810 (Norrland)
- Riksdagens revisorer påpekar att indelningen i län inte är ändamålsenlig (1957)
- Regionutredningen (1992): 8-12 regioner
- Regionberedningen (1995): Skåne och Västra Götaland: Sjukvård och regional utveckling
- 1997: Skåne län på försök
- 1999: Västra Götalands län på försök
- Regionkommittén (2000): Den offentliga förvaltningens regionala fragmentering

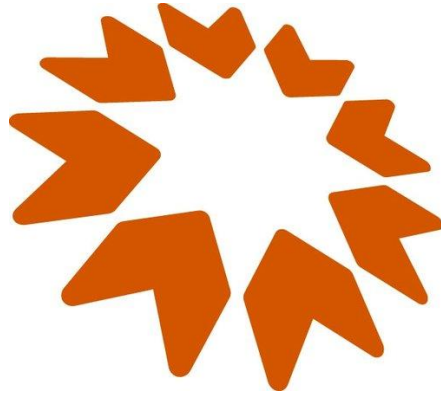
Ansvarskommittén 2007

- Parlamentarisk. Huvudförslag:
 - 6-9 regioner med ansvar för sjukvård och regional utveckling. 1 milj inv, regionsjukhus
 - Samma länsindelning för statlig regional förvaltning
- Alla partier i kommittén var eniga
- De flesta kommuner var också för
- Varför punkterades detta?
 - Moderaternas partiledning emot. Det dominerande partiet i alliansregeringen
 - Överenskommelse i regeringen om bottom-up-process

**ALLIANS
NSEN**

Senare års regionalisering

Processen gått vidare – efter flera parallella spår:

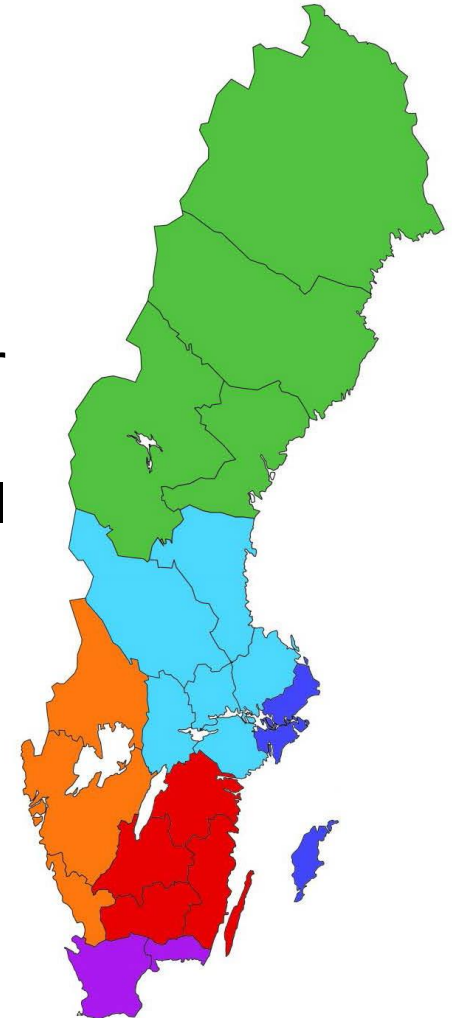
- Flera landsting har ombildats till regioner – utan sammanslagningar
- Regionala samverkansorgan: Indirekt valda av kommuner och landsting

Från januari 2017 gäller:

- 2 sammanslagna regioner (Skåne och Västra Götaland)
- 11 icke sammanslagna regioner
- 7 landsting med regionala samverkansorgan
- Stockholms läns landsting (oförändrat)

Indelningskommittén 2016

- Omtag i regionindelningsfrågan 2015: S/Mp-regeringen utsåg två utredningspersoner
- Mer top-down, men lyssnat på regionala/lokala företrädare
- Förslag 2016: Sex län/regioner
 - 2019: Norrland och Svealand samt Värmland till Västra Götalands län
 - 2023: De tre återstående länen
- Både regionreform och reformering av den statliga regionala förvaltningen

Vad har debatterats?

- Behövs större regioner?
- Bli den regionala demokratin bättre eller sämre?
- Avstånden och centralorterna
- Indelningen. Särskilt Halland och Storstockholm
- Oron för sjukvårdens rationalisering
- Processen: Uppifrån eller nerifrån
- Men stor enighet kring regionala utvecklingsansvarets överflyttande

Processen framöver

- Förberedelserna inletts i de tre nya regionerna
- Riksdagsbeslut senast december 2017 – finns majoritet?
- Berörda landsting utser indelningsdelegerade januari 2018
- Residensstäder och regionhuvudorter?
- Val september 2018, nya regioner från 1 jan 2019
- Förutsättningar för framgång
 - Demokratisk legitimitet
 - Politiker som känner för hela regionen
 - Regionala media
 - Hälso- och sjukvårdens organisering

Ur ett europeiskt perspektiv

- Norden: Decentraliserade enhetsstater – skepsis till stark regional nivå
 - Regionaliseringstanken kom sent till Norden, och följde olika utvecklingsriktningar
 - EU-medlemskapet avgörande för Sverige
- Tre vågor av regionalisering i Europa
 - Första vågen: Ursprungliga regioner
 - Andra vågen (1970-90): Decentralisering, etniskt baserat självstyre
 - Tredje vågen: (1990-): Dessutom Östeuropas demokratisering, EU:s betoning av regioner, regionalt utvecklingsansvar

Regionreformer i 42 länder 1950-2005

